

Noves dinàmiques polítiques?

Fa temps que diem que les coses estan canviant a tot arreu i de manera molt ràpida, i que, en canvi, a la política institucional tot va molt més lent. I segurament hauria de ser al revés: els polítics més connectats amb les dinàmiques socials haurien de *transportar* els senyals del canvi a les institucions perquè fossin capaces d'actuar més proactivament que reactivament. Si això no passa, pot voler dir (almenys) dues coses: o bé que les connexions fallen, i que per tant els polítics viuen en una atmosfera pròpia que no els permet rebre senyals de manera adequada, o bé que aquells que sí que podrien transportar aquestes inquietuds emergents no són capaços d'aconseguir que les institucions canviïn la seva manera tradicional de fer.

Ara bé, l'exigència de canvi no ve només d'un sector de la societat. El que semblaria normal és que el màxim interès per canviar la manera de fer sorgís d'aquells que volen representar els que més pateixen. Però el cert és que també hi ha senyals de malestar i de cansament per part de molts d'altres. Ho dic perquè, si bé tothom ha comentat a bastament els grans resultats de Podem a les darreres eleccions europees (uns resultats que les enquestes de moment mantenen i amplien a Catalunya), m'ha sorprès que Josep Oliu, president del grup financer que encapçala el Banc Sabadell, parlés fa ben pocs dies de la necessitat que sorgís "un Podem de dretes". De ben segur que no pretén el mateix que la formació que encapçala Pablo Iglesias, però segurament indica un notable malestar en relació al funcionament del sistema polític i les institucions representatives.

Seríem, doncs, en una situació preocupant. Cada dia que passa

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

som més conscients que estem en ple procés de canvi estructural, i ens costa moltíssim modificar el funcionament de les institucions més encarcarades i ritualistes. El món de les empreses és molt més àgil, ja que normalment el mercat depura amb rapidesa aquells que no s'adapten a les demandes i dinàmiques socials, però en aquest àmbit també veiem que s'han buscat mecanismes per blindar posicions utilitzant les regulacions i els tractes de favor. Anem veient com els efectes de la nova economia digital i les vies per compartir a través de la xarxa estan afectant estructures que semblaven ben arrelades en sectors com la indústria de l'entreteniment i de la cultura, l'àmbit de la mobilitat i el transport o els serveis turístics. I molts cops, la resposta dels afectats es basa més a buscar l'aixopluc de les institucions que no pas a canviar les maneres de fer i ressituar-se en el nou escenari. Aquests són períodes (com bé saben els historiadors) propicis a resistències, conflictes i tensions.

La retòrica competitiva i hegemònica d'alguns partits polítics, centrada a marcar espai propi, anirà perdent sentit

Com s'ha dit tan sovint, al que ja ha caducat i és obsolet li costa acceptar-ho, i el que és nou i emergent no acaba de donar confiança, i genera molts dubtes. Però convé que quedi clar que les dinàmiques tecnològiques que hi ha darrere de tot plegat són tan poderoses que és inútil imaginar que les transformacions que se'n deriven podran ser aturades.

En el camp de la política, les tendències són clares. Els grans partits i personatges que van protagonitzar la restauració democràtica a finals dels 70 tenen cada cop més passat que futur. Els que es mantenen en el poder aconseguen que es noti menys, ja que l'exercici de govern acostuma a cohesionar. I sorgeixen com bolets iniciatives de tota mena que volen aprofitar les esquerdes existents. Si relacionem canvi tecnològic i social amb noves dinàmiques polítiques, entendrem que les formacions polítiques més convencionals ho tenen més difícil. La perspectiva més horitzontal de fer, la lògica de compartir, la possibilitat de seguir connectat però provant noves vies, el fet de canviar des de dins les coses o construir alternatives pròpies, són totes elles dinàmiques pròpies del món digital, moltes contradictòries amb les maneres de fer habituals de la política.

Els partits volen representar i que tot passi per ells. Les noves dinàmiques i comunitats de gent s'apleguen al voltant del fer, sense demanar identitats exclusives. No cal estar en la mateixa comunitat si cadascú des del seu espai pot sincronitzar amb els altres i actuar plegats, amb complicitat. En aquest sentit, la retòrica competitiva i hegemònica d'alguns partits polítics, més centrada a marcar espai propi que a fer, anirà perdent sentit.